

Аналіз ринку волоських горіхів

ОКСАНА МАКАРЧУК, к.е.н., доцент кафедри
статистики та економічного аналізу

Ринкові тренди

Зростання попиту на здорове харчування

- Світовий тренд на здоровий спосіб життя стимулює споживання горіхів як джерела:
- рослинного білка;
- омега-3 жирних кислот;
- антиоксидантів.
- Волоський горіх позиціонується як «суперфуд», що підтримує стабільний попит у країнах Європейського Союзу та Азії.

Посилення експортної орієнтації

- Для України характерна висока частка експорту, оскільки внутрішній ринок не поглинає весь обсяг виробництва. Основні напрямки:
- країни ЄС;
- Близький Схід;
- Туреччина.
- Експорт формує валютну виручку та стимулює підвищення стандартів якості.

Зміщення до очищеного ядра

- Зростає частка експорту та реалізації саме:
- очищеного ядра;
- каліброваної продукції;
- вакуумного фасування.
- Це забезпечує вищу додану вартість порівняно з продажем горіха в шкаралупі.

Підвищення вимог до якості

- Імпортери висувають жорсткі вимоги щодо:
- вологості;
- світлості ядра;
- калібру;
- залишків пестицидів.
- Зростає значення сертифікації (GlobalG.A.P., HACCP).

Консолідація ринку

- Тенденція до:
- укрупнення господарств;
- створення кооперативів;
- розвитку промислових садів.
- Частка домогосподарств поступово скорочується, хоча вони й досі відіграють значну роль.

Цінова волатильність

- Світові ціни коливаються залежно від врожайності у провідних країнах-виробниках (США, Китай, Чилі). Це впливає і на український ринок.

Розвиток переробки

- Зростає інтерес до виробництва:
- горіхової олії;
- паст;
- інгредієнтів для кондитерської галузі.

Виклики галузі

1. Кліматичні ризики

- весняні заморозки;
- літні посухи;
- різкі температурні коливання;
- зміни клімату.

Волоський горіх — культура довгострокова, тому кліматичні ризики можуть впливати на врожайність протягом багатьох років.

2. Фрагментована структура виробництва

- значна частка домогосподарств;
- відсутність стандартизації якості;
- складність формування великих експортних партій.

Це знижує конкурентоспроможність на міжнародному ринку.

3. Коливання світових цін

Світові ціни залежать від врожайності у провідних країнах-виробниках:

- США,
- Китай,
- Чилі,
- Туреччина.

Надлишкова пропозиція на глобальному ринку спричиняє зниження закупівельних цін.

4. Підвищені вимоги до якості

Імпорттери, особливо з країн Європейський Союз, висувають жорсткі вимоги щодо:

- рівня афлатоксинів;
- вологості;
- залишків пестицидів;
- простежуваності продукції.

Отримання сертифікації потребує додаткових витрат.

5. Логістичні та валютні ризики

- коливання валютного курсу;
- подорожчання транспорту;
- затримки на кордонах;
- нестабільність експортних маршрутів.

Ці фактори впливають на рентабельність експорту.

6. Недостатній рівень переробки

- обмежені потужності для глибокої переробки;
- експорт переважно сировини;
- низька частка продукції з високою доданою вартістю.

8. Інвестиційна складність

- тривалий період окупності (5–8 років);
- значні початкові вкладення в сад та зрошення;
- потреба у сучасному обладнанні.

Табл. 1. Баланс світового виробництва волоського горіху, тис. тонн

Показники	2010/2011	2015/2016	2020/2021	2024/2025	Відн. відхил. 2024/2025 МР до 2010/2011 МР, %
Початкові запаси	86,8	133,1	118,9	139,0	160,2
Виробництво	1375,0	2000,4	2374,8	2639,0	191,9
Імпорт	465,4	664,7	927,8	1100,6	236,5
Сукупна пропозиція	1927,2	2798,2	3421,4	3878,7	201,3
Експорт	482,7	699,7	975,9	1182,4	245,0
Внутрішнє споживання	1367,7	1979,3	2286,6	2584,5	189,0
Кінцеві запаси	76,9	119,2	158,9	111,8	145,4
Загальний розподіл	1927,2	2798,2	3421,4	3878,7	201,3

Джерело: Побудовано за даними USDA, <https://apps.fas.usda.gov/>

**Рис. 1. Основні країни-імпортери
волоських горіхів у шкаралупі у
світі, 2024 р., т**

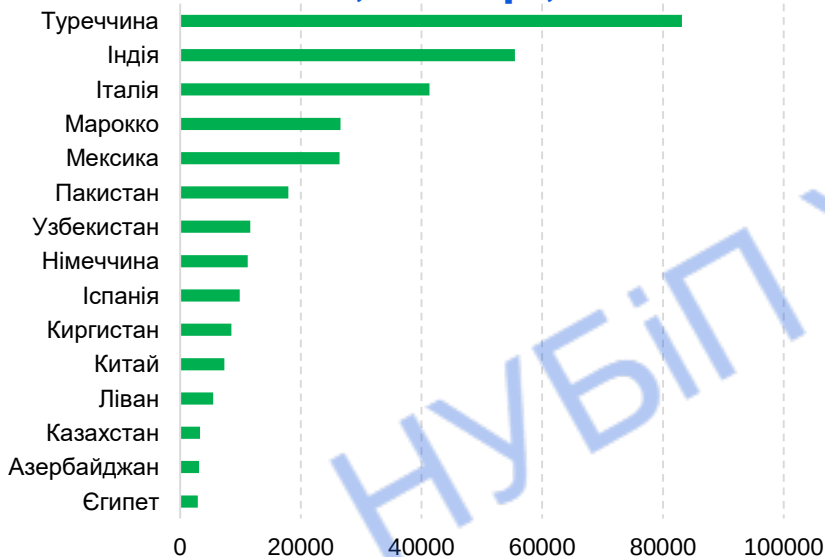
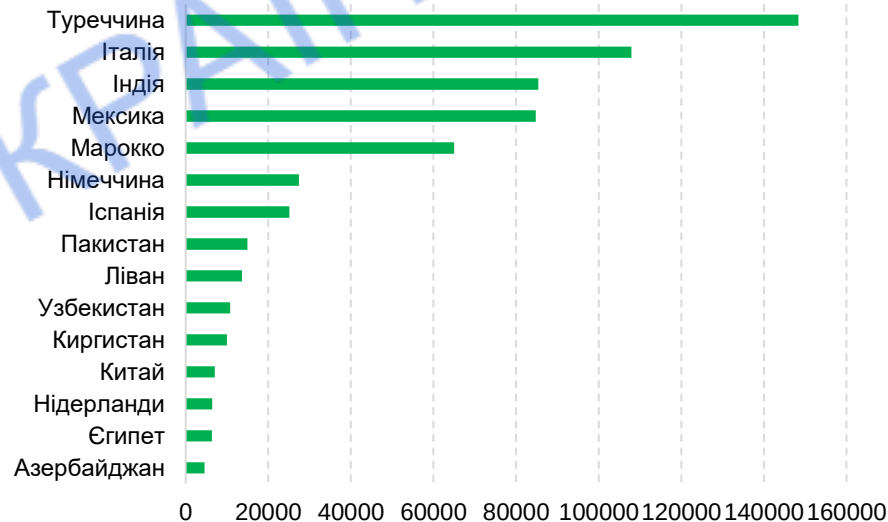

**Рис. 2. Вартість імпорту волоських
горіхів у шкаралупі основними країнами-
імпортерами світу у 2024 р., тис. дол.
США**

Джерело: Побудовано за даними UN Comtrade data base, <https://comtradeplus.un.org/TradeFlowtrade>

**Рис. 3. Основні країни-імпортери
волоських горіхів без шкаралупи в
світі у 2024 р., т**

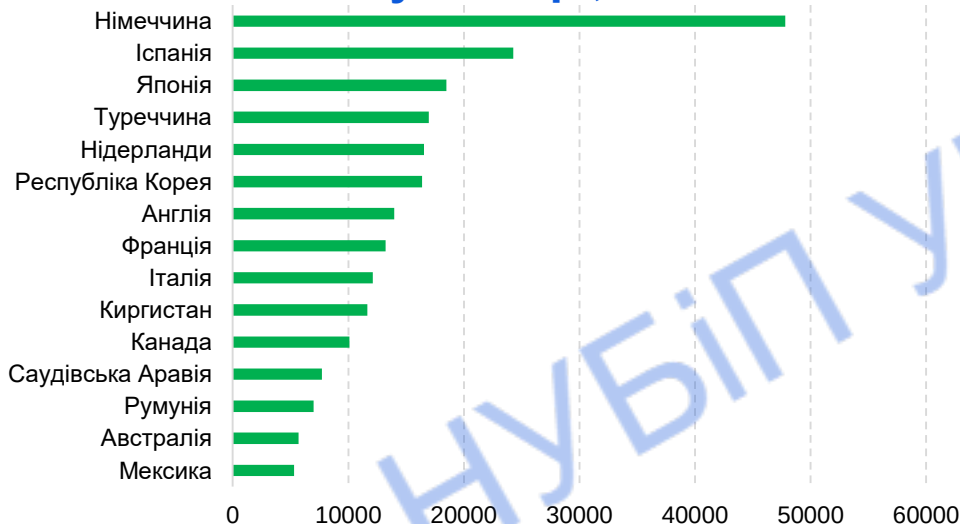
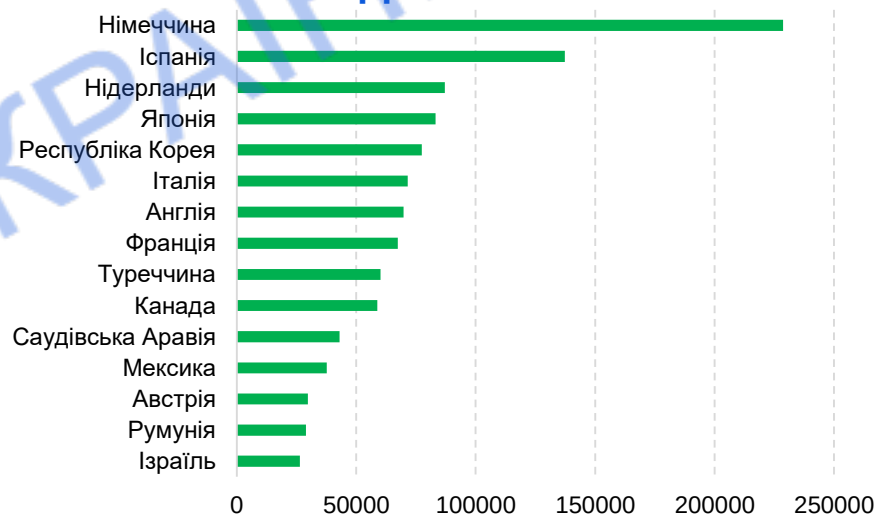

**Рис. 4. Вартість імпорту волоських
горіхів без шкаралупи основними
країнами-імпортерами світу у 2024 р.,
тис. дол. США**

Джерело: Побудовано за даними UN Comtrade data base, <https://comtradeplus.un.org/TradeFlowtrade>

**Рис. 5. Основні країни-експортери
волоських горіхів у шкаралупі в
світі у 2024 р., т**

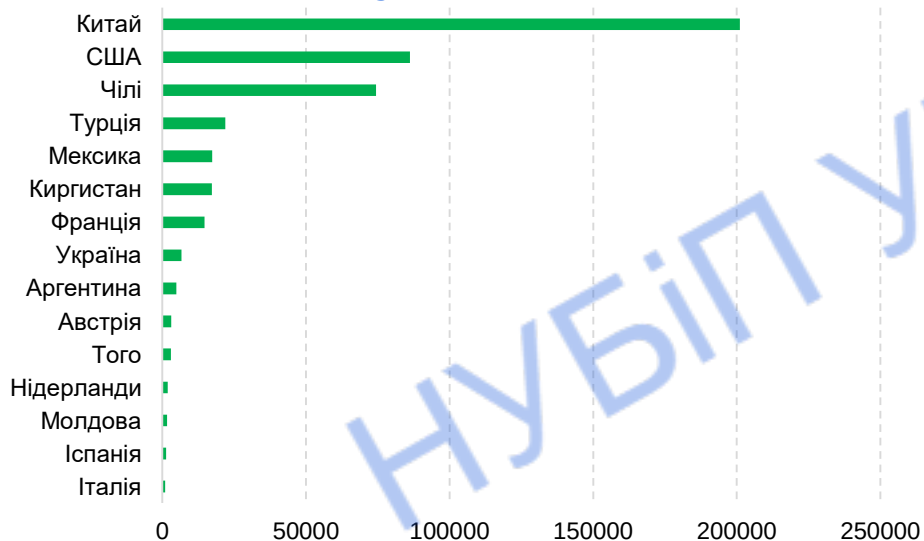
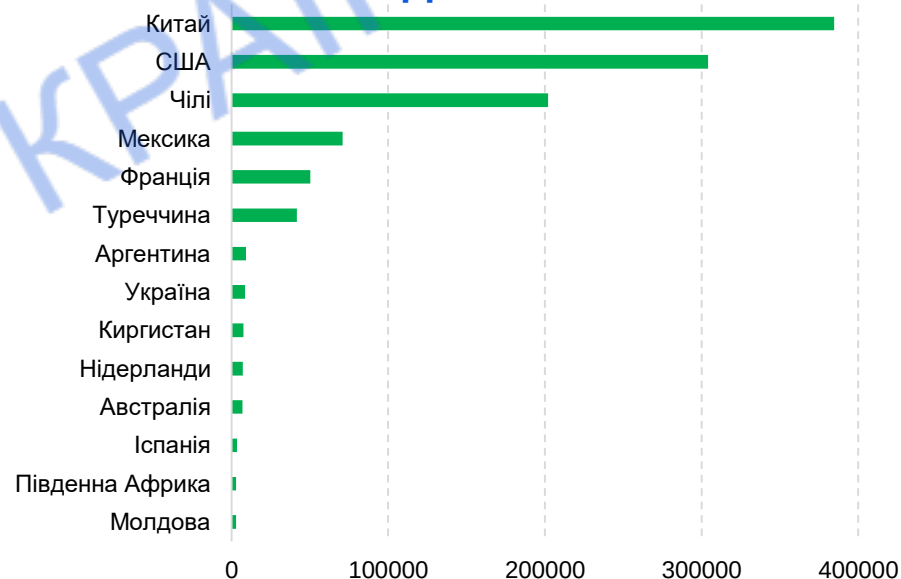

**Рис. 6. Вартість експорту волоських
горіхів у шкаралупі основними
країнами-експортерами світу у 2024 р.,
тис. дол. США**

Джерело: Побудовано за даними UN Comtrade data base, <https://comtradeplus.un.org/TradeFlowtrade>

PROGRESS

Promoting Green Deal Readiness in
the Eastern Partnership Countries

**Рис. 7. Основні країни-експортери
волоських горіхів без шкаралупи в
світі у 2024 р., т**

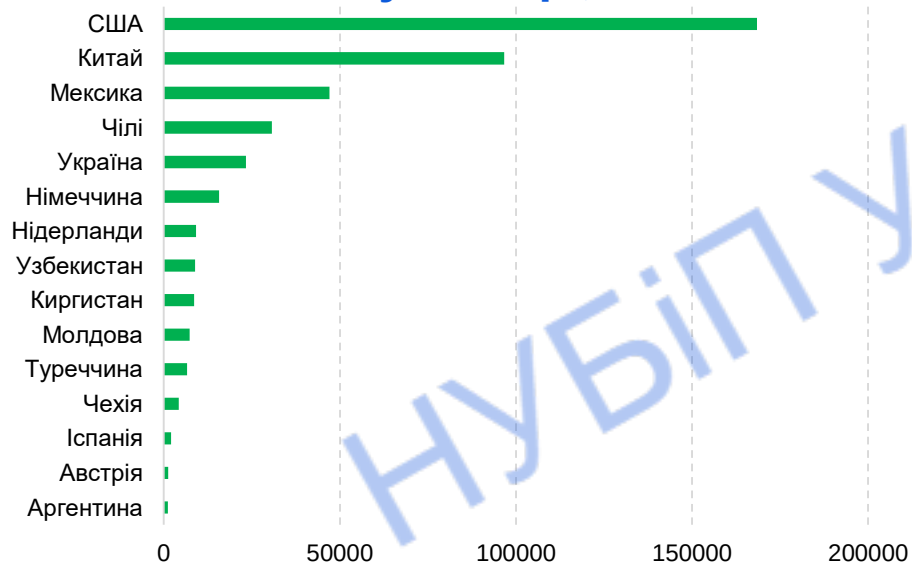
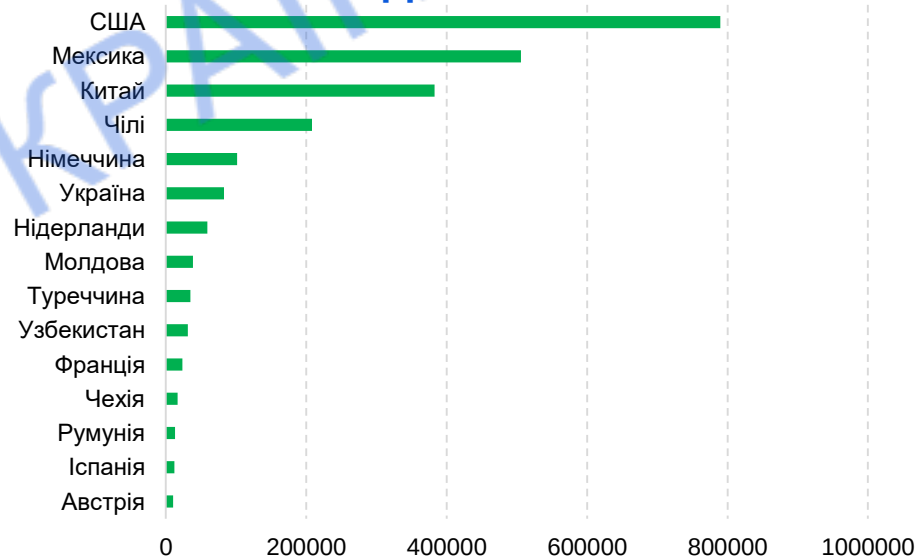
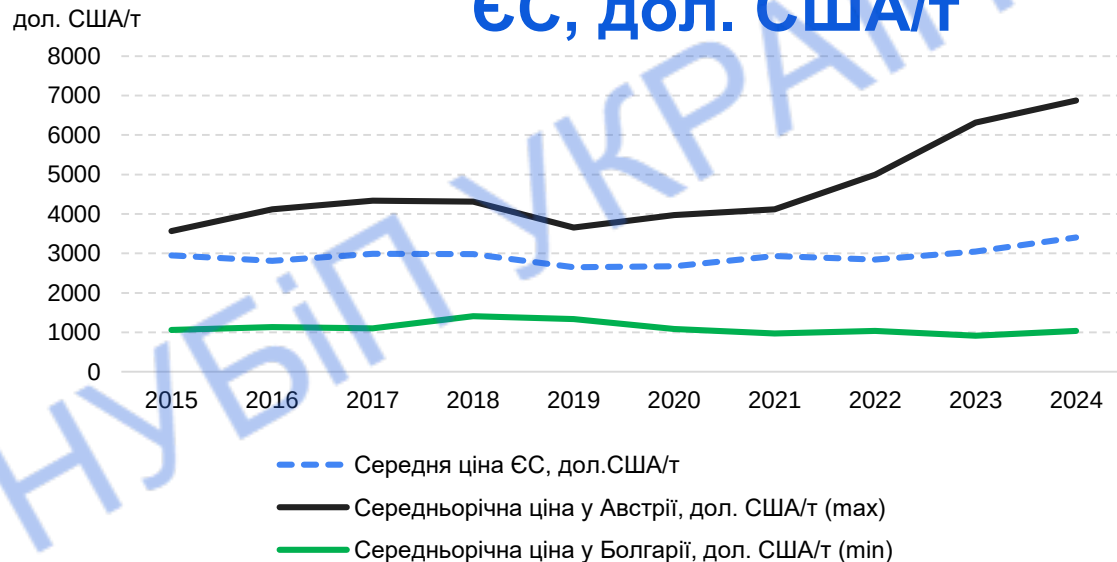

**Рис. 8. Вартість експорту волоських
горіхів без шкаралупи основними
країнами-експортерами світу у 2024 р.,
тис. дол. США**

Джерело: Побудовано за даними UN Comtrade data base, <https://comtradeplus.un.org/TradeFlowtrade>

Рис. 9. Динаміка середньорічних цін на волоський горіх у ЄС та окремих країнах ЄС, дол. США/т

Джерело: Побудовано за даними FAOSTAT, <https://www.fao.org/faostat/en/#data/PP>

Табл. 2. Динаміка площі, валового збору та врожайності волоських горіхів в Україні у 2014–2023

	Показники	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Господарства усіх категорій	Валовий збір, тис. т	102,8	115,1	108,0	108,7	127,2	125,9	113,4	115,5	107,9	106,9
	Урожайність, т/га	7,8	8,5	8,0	7,9	9,0	8,5	8,0	8,2	7,8	7,4
	Площа насаджень, тис. га	13,2	13,5	13,3	13,5	13,8	14,5	13,7	14,1	13,7	14,2
Господарства населення	Валовий збір, тис. т	102,5	114,6	106,8	107,4	125,9	124,8	112,5	114,1	106,2	103,1
	Урожайність, т/га	8,1	9,0	8,5	8,5	10,0	9,9	9,0	9,1	9,2	9,2
	Площа насаджень, тис. га	12,7	12,7	12,4	12,5	12,4	12,4	12,4	12,6	11,6	11,0
Частка валового збору господарств населення у загальній кількості господарств усіх категорій, %		99,7	99,6	98,9	98,8	99,0	99,2	99,2	98,8	98,5	96,4

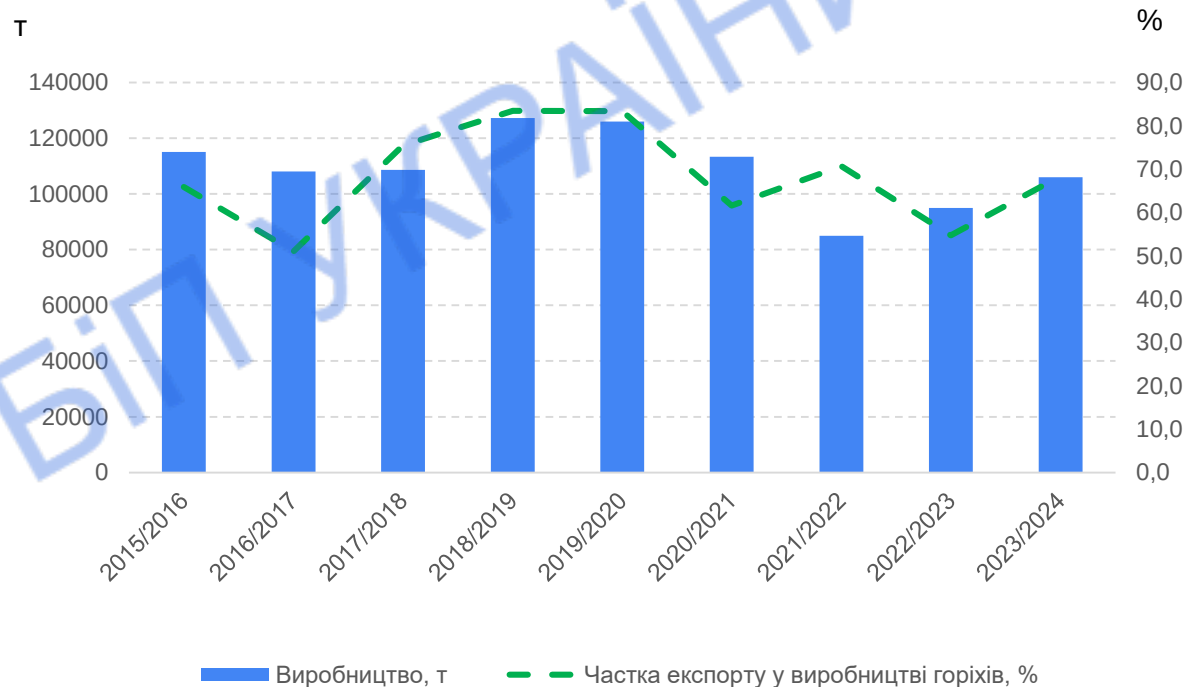
Табл. 3. Баланс виробництва волоського горіху в Україні, тис. тонн

Показники	2015/2016	2020/2021	2024/2025	Відн. відхил. 2024/2025 МР до 2020/2011 МР, %
Початкові запаси	1,50	0,54	0,46	85,2
Виробництво	115,10	113,30	98,64	87,0
Імпорт	0	0,11	0,10	92,6
Сукупна пропозиція	116,58	113,97	99,20	87,0
Експорт	75,80	69,80	20,90	29,9
Внутрішнє споживання	39,38	33,00	77,80	235,8
Кінцеві запаси	1,40	11,2	0,50	4,5
Загальний розподіл	116,58	113,97	99,20	87,0
Коефіцієнт самозабезпеченості	2,92	3,43	3,72	X

Джерело: побудовано за даними USDA, <https://apps.fas.usda.gov/>

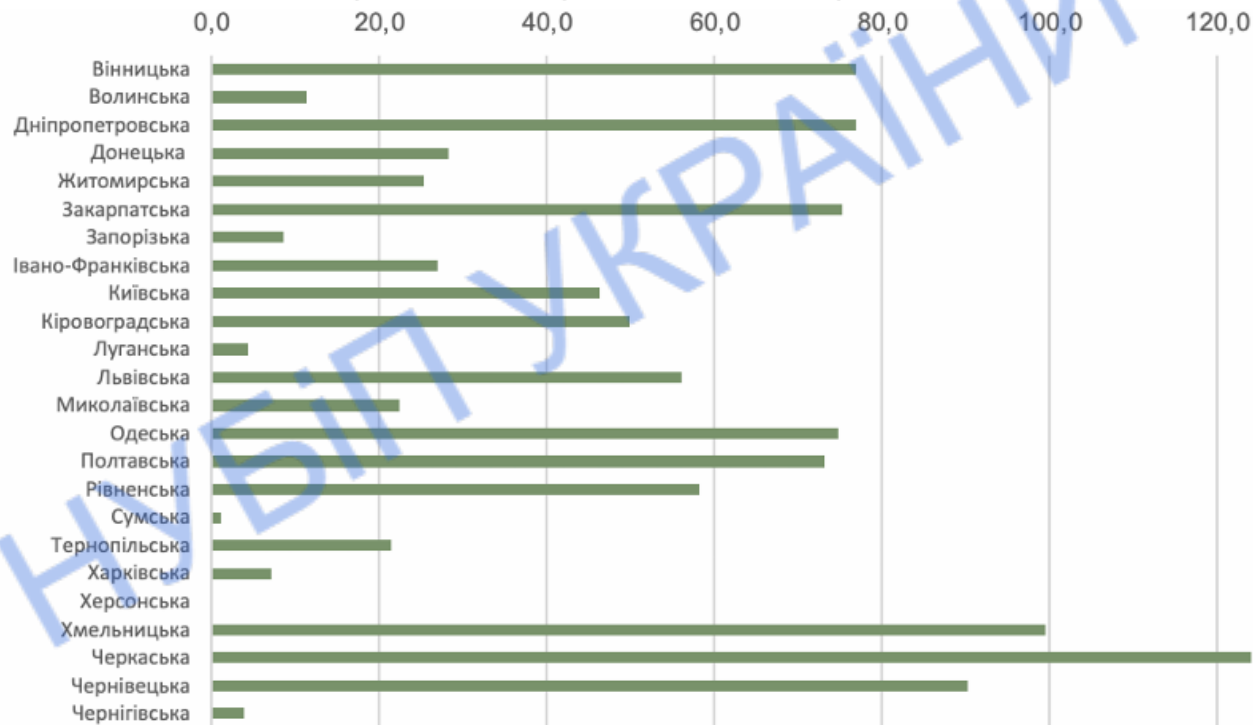

Рис. 10. Динаміка виробництва волоських горіхів в Україні та частка їх експорту

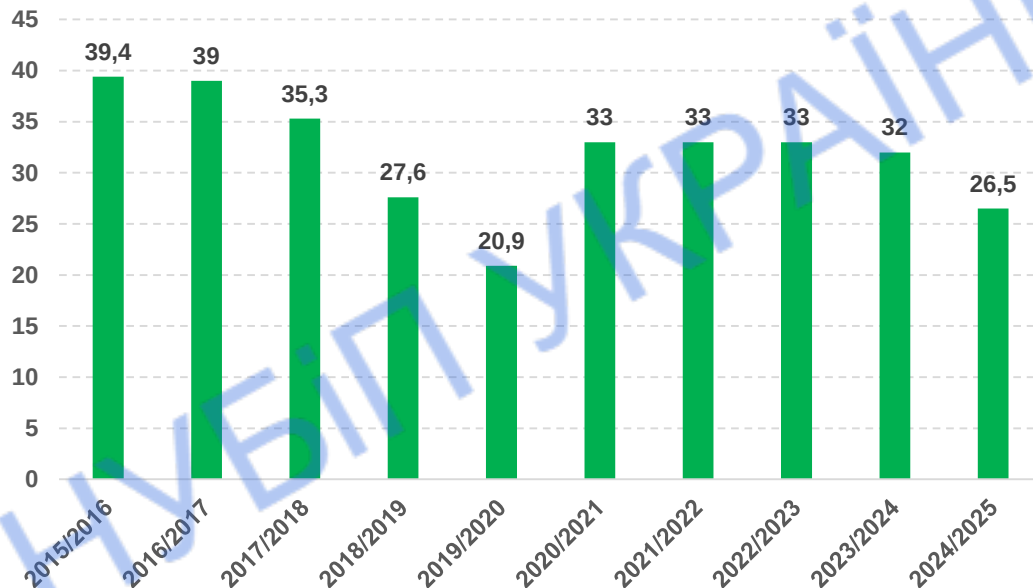
Джерело: побудовано за даними USDA, <https://apps.fas.usda.gov/>

Рис. 11. Обсяг виробництва волоського горіха за регіонами України у 2023 р., тис. ц

Джерело: Звіт по Україні для результату 1. Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України» для результату I Підсумки PROGRESS в розробці національної програми адаптації до зміни клімату та підвищення стійкості сільського господарства, плідівництва та ягідництва, Київ, 2025.

**Рис. 12. Внутрішнє споживання волоських горіхів в
Україні (у шкаралупі), тис. т**

Внутрішнє споживання в Україні в середньому становить 33 тис. тонн, що дорівнює приблизно **0,8–1 кг на одну особу.**

Джерело: побудовано за даними Державної служби статистики України, 2025.

Табл. 4. Динаміка експорту волоського горіха (HS 08231 – горіхи волоські у шкаралупі; HS 08232 - горіхи волоські без шкаралупи) з України за 2022-2024 рр.

Товар	Експорт з України, тис.т	Вартість експорту з України, тис. дол.США	Експорт з України до ЄС, тис.т	Частка ЄС в експорті України, %	Частка України в імпорті до ЄС, %	Топ-3 країни імпортери	Топ-3 імпортерів серед країн ЄС
2022							
Горіхи волоські у шкаралупі (HS 08231)	5,30	4827,1	0,45	8,49	0,95	Туреччина, Азербайджан, Ірак	Румунія, Польща, Данія
Горіхи волоські без шкаралупи (HS 08232)	20,10	75307,60	14,27	71,0	12,72	Франція, Азербайджан, Туреччина	Франція, Румунія, Греція
2023							
Горіхи волоські у шкаралупі (HS 08231)	8,58	7679,80	0,56	6,53	1,40	Ірак, Туреччина, Азербайджан	Болгарія, Італія, Німеччина
Горіхи волоські без шкаралупи (HS 08232)	22,03	69130,74	12,80	58,10	11,40	Азербайджан, Туреччина, Франція	Франція, Румунія, Греція
2024							
Горіхи волоські у шкаралупі (HS 08231)	6,40	8637,09	1,37	21,40	2,54	Ірак, Азербайджан, Туреччина	Болгарія, Італія, Греція
Горіхи волоські без шкаралупи (HS 08232)	23,32	82683,58	18,9	81,05	15,14	Франція, Румунія, Греція	Франція, Румунія, Греція

Джерело: (1) Звіт по Україні для результату 1. Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України» для результату І Підсумки PROGRESS в розробці національної програми адаптації до зміни клімату та підвищення стійкості сільського господарства, плідництва та ягідництва, Київ, 2025;

(2) UN Comtrade data base. <https://comtradeplus.un.org/TradeFlowtrade>

Табл. 5. Державне регулювання експорту волоських горіхів в Україні згідно Постанови Кабміну України «Про запровадження режиму експортного забезпечення»

(Постанова КМУ від 29 жовтня 2024 р. № 1261).

Параметр	Волоський горіх у шкаралупі	Волоський горіх без шкаралупи
Код УКТЗЕД	0802 31 00 00	0802 32 00 00
Режим експорту	Підлягає контролю та експортному забезпеченню	
Вимоги до експортера	Реєстрація платником ПДВ, підтвердження податкових зобов'язань	
Мінімальна експортна ціна	Встановлюється державою	
Митний контроль	Перевірка мінімальної вартості та податкових документів	
Реальний ефект у 2025 р.	Зупинка частини експортних операцій, падіння обсягів	
Прогноз	Поступове відновлення експорту	

Рис. 13. Динаміка середніх цін волоських горіхів у
шкаралупі в Україні та Польщі, дол. США/кг

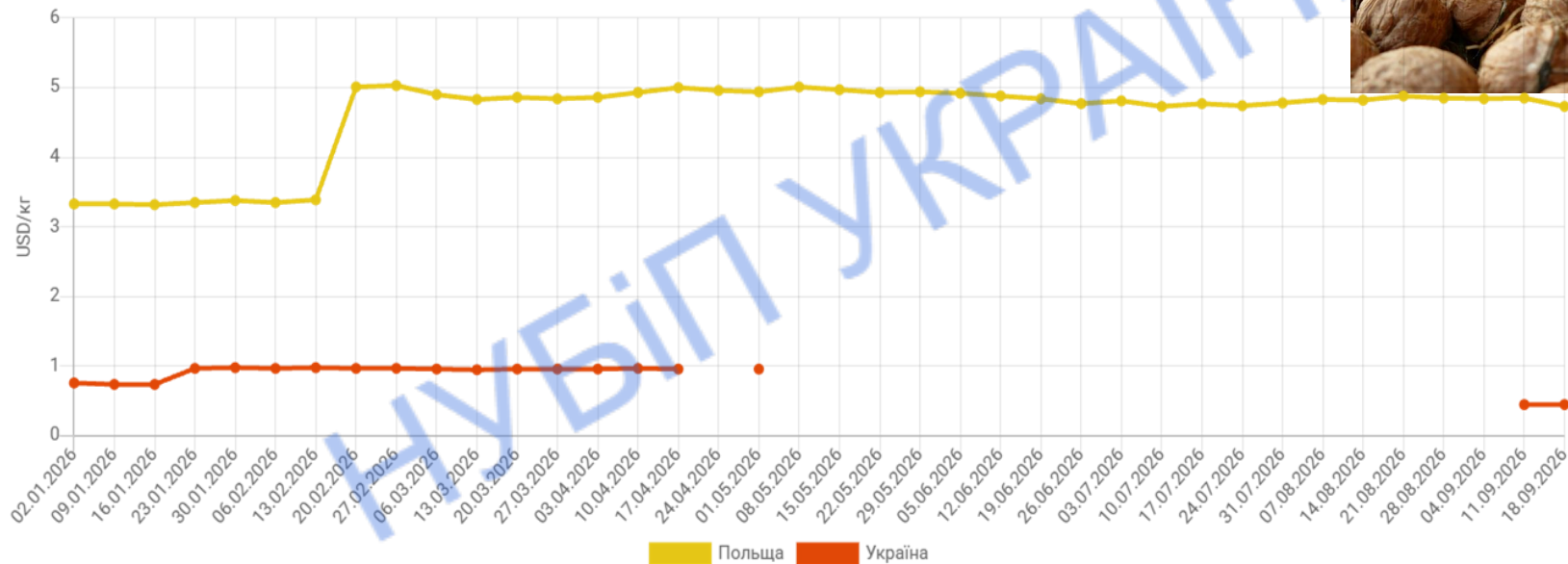
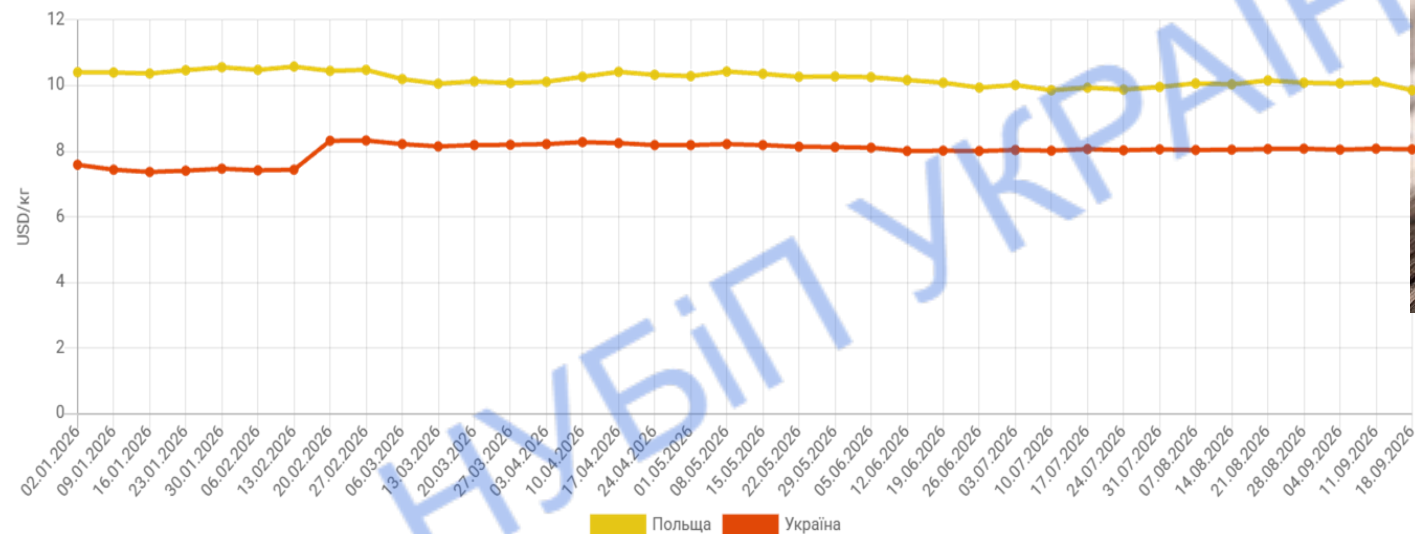

**Рис. 14. Динаміка середніх цін ядра волоського горіха в
Україні та Польщі, дол. США/кг**

Джерело: <https://east-fruit.com/uk/vybir-produktovoyi-hrupy/tsiny/?group=walnuts&lang=uk>

Табл. 6. Середня собівартість виробництва 1 кг волоських горіхів у 2026 р. (сад перебуває у фазі повного плодоношення)

№п/п	Витрати	тис. грн/га	Частка витрат у загальній собівартості, %
1.	Амортизація закладки саду (розподіл інвестицій на 20 років)	45	26,0
2.	Внесення органічних і мінеральних добрив	18	10,4
3.	Внесення засобів захисту рослин	12	6,9
4.	Паливо та техніка	18	10,4
5.	Оплата праці (догляд + збір)	25	14,5
6.	Полив та електроенергія	20	11,6
7.	Адміністративні витрати	10	5,8
8.	Сортування, сушіння, первинна доробка	25	14,5
9.	Загальні витрати	173	100
10.	Врожайність волоського горіху, т/га	6	X
11.	Собівартість 1 кг	29,0	X

Табл. 7. Середня собівартість виробництва 1 кг ядра волоських горіхів у 2026 р.

№п/п	Витрати	Значення
1.	Врожайність, т/га	6
2.	Вихід ядра: 45%, т/га	2,7
3.	Повна виробнича собівартість (у шкаралупі), тис.грн./га	173
4.	Додаткові витрати на лущення, калібрування, пакування, тис. грн./га	20
5.	Всього витрат, тис. грн./га	193
6.	Собівартість ядра волоського горіха, грн./кг	72,0

Табл. 8. Рентабельність виробництва 1 кг волоських горіхів у 2026 р.

Показники	Виробництво волоського горіху у шкаралупі		Виробництво ядра волоського горіху	
	Опт	Роздріб	Опт	Роздріб
Ціна реалізації, грн./кг	40,0	150,0	280	390
Прибуток, грн./кг	11,2	121,2	208,5	318,5
Рентабельність, %	39	420	292	446

Джерело: власні розрахунки на основі експертних оцінок викладачів кафедри садівництва НУБіП України, 2026 р.

ВИСНОВКИ

Галузь виробництва волоських горіхів в Україні має високий експортний потенціал і сприятливі природно-кліматичні умови. Водночас її розвиток стримується нестабільністю експортного регулювання, домінуванням дрібнотоварного виробництва та коливаннями цін.

Подальші перспективи пов'язані з модернізацією садів, розвитком переробки, підвищенням якості продукції та стабілізацією зовнішньої торгівлі.

Ключові проблеми

1. Обмеження експорту та регуляторні ризики

Нова урядова регуляція, запроваджена наприкінці 2024 р., майже припинила експорт волоських горіхів у піковий сезон, що значно підірвало зовнішні продажі, доходи експортерів та конкурентні позиції на світовому ринку.

2. Низький рівень промислової комерціалізації

Велика частина продукції — від приватних господарств, що ускладнює формування однорідних та великотоннажних партій для експорту.

3. Якість продукції

Низький рівень стандартів сушіння, зберігання та обробки призводить до проблем із якістю товару (волога, пліснява, токсини), що особливо важливо для експортного ринку ЄС та високих вимог до безпеки харчових продуктів.

4. Інфраструктурні обмеження

Нестача сучасних сховищ, ліній переробки, фотосепараторів та фасувального обладнання знижує додану вартість у переробці та обмежує можливості продажу ядра на більш вигідних ринках.

5. Ризики глобальної конкуренції

Світові гіганти, особливо Китай, набирають вагу на глобальному ринку горіхів і тиснуть на ціни та частки ринку для українських постачальників.

Перспективи розвитку

1. Зростання міжнародного попиту

Світовий ринок волоського горіха продовжує розширюватись, і прогнозований приріст виробництва та попиту може створити нові можливості для українських експортерів за умови зняття регуляторних обмежень та вирішення якісних проблем.

2. Експортно-орієнтований потенціал

3. Вартість доданої продукції

Переробка та продаж очищеного ядра підвищує виручку.

4. Державна підтримка

Програми державної підтримки (наприклад, компенсації до 70 % витрат на закладку садів) сприяють розвитку нових насаджень та модернізації.

5. Органічний ринок та «зелені» продукти

Українські горіхи мають потенціал позиціонування як **екологічно чистий та низьковуглецевий продукт**, що додає привабливості на експортних ринках із високою купівельною спроможністю.

PROGRESS

Promoting Green Deal Readiness in
the Eastern Partnership Countries

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!